

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Podsekretarz Stanu

DL-I-053-2/17/5

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2017 -06- 13
ZAK.	NR

Henryk Pomiński

Warszawa, 12 czerwca 2017 r.

RPW/34821/2017 P
Data:2017-06-13

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na pisma z dnia 18 kwietnia 2017 r., znak: IV.7022.20.2016.MK, oraz z dnia 12 stycznia 2017 r., znak: IV.7021.204.2014.MK, dotyczące wykonywania kontaktów pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz zwiększenia ochrony praw osób ubezwłasnowolnionych w zakresie kontaktów z innymi osobami, uprzejmie informuję.

Analiza danych statystycznych w zakresie liczby spraw o wykonywanie kontaktów, które w 2016 r. wpłynęły do sądów, nie daje podstaw do twierdzenia, jakoby obowiązujące w tym przedmiocie regulacje nie są wystarczające i zachodzi konieczność wprowadzania zmian w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.c.”.

Sposób wykonywania orzeczeń dotyczących kontaktów z dzieckiem uległ zasadniczej zmianie z dniem 13 sierpnia 2011 r., to jest z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 144, poz. 854). Uchwalenie tej ustawy było odpowiedzią na głosy doktryny i praktyki postulujące wprowadzenie uregulowań zapewniających większą skuteczność wykonywania orzeczeń dotyczących kontaktów z dziećmi. Wskutek nowelizacji, polegającej na dodaniu w Kodeksie postępowania cywilnego przepisów art. 598¹⁵ – 598²², postępowanie dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem utraciło charakter egzekucyjny i stało się jednym z postępowań opiekuńczych.

Odnosząc się do krytyki dwuetapowego charakteru postępowania określonego w art. 598¹⁵ – 598²² k.p.c. jako rzekomo nadmiernie wydłużającego wykonanie orzeczenia, należy wskazać, że zagrożenie nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej może być zamieszczone już w postanowieniu ustalającym kontakty. Możliwość taką przewiduje art. 582¹ § 3 k.p.c., zgodnie z którym sąd ustalając kontakty może zagrozić nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej przez osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, lub osobę uprawnioną do

kontakty z dzieckiem albo osobę, której tego kontaktu zakazano, w razie uzasadnionej obawy naruszenia obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach. Zatem stosując obowiązujące przepisy można skrócić czas wykonania orzeczenia określającego kontakty z dzieckiem, ograniczając postępowanie wykonawcze wyłącznie do jego „drugiego etapu”.

Dodatkowo należy wskazać, że w 2016 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zleciło Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości zbadanie skuteczności stosowania w praktyce przepisów art. 598¹⁵ - 598²² k.p.c. Opracowanie, zawierające wyniki zbadania w drodze ankietowej 295 spraw rozpoznanych przez sądy w okresie od stycznia 2014 r. do listopada 2015 r., wskazuje, że w co piątym przypadku osoba uprawniona nie mogła należycie realizować kontaktów mimo zagrożenia nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej i wносиła o nakazanie zapłaty. Sądy jednak w 68% tych spraw wnioski oddaliły. Większość spraw (71%) stanowiły wnioski o wszczęcie postępowania od osób uprawnionych do kontaktów.

Aktualnie nie są prowadzone ani planowane prace legislacyjne mające na celu zmianę przepisów dotyczących wykonywania kontaktów między rodzicami i dziećmi.

Odnosząc się do postulatu rozważenia zasadności podjęcia prac legislacyjnych mających na celu lepszą ochronę praw osób ubezwłasnowolnionych w kwestii kontaktów z innymi osobami, pragnę wskazać, że wystarczające w tym zakresie są obowiązujące regulacje umożliwiające wydawanie zarządzeń przez sąd nadzorujący postępowanie opiekuńcze. Sąd w ramach nadzoru, powziawszy wiadomość o nienależyтым wykonywaniu opieki, w czym zawiera się również nieuzasadnione odmawianie kontaktu z innymi osobami, w trybie art. 168 w zw. z art. 175 i art. 155 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682), zwanej dalej „k.r.o.”, może wydać odpowiednie zarządzenia, w tym zobowiązać opiekuna do określonego postępowania, wskazać, jakich czynności opiekun nie może dokonywać bez zezwolenia sądu lub poddać wykonywanie opieki stałemu nadzorowi kuratora sądowego. W razie niewykonania tych zarządzeń, stosowanie do treści art. 598 § 2 k.p.c., sąd może ukarać opiekuna grzywną. Sąd może także zwolnić opiekuna i ustanowić nowego, na podstawie art. 169 § 2 k.r.o. w zw. z art. 570 k.p.c.

W załączeniu uprzejmie przekazuję dane dotyczące spraw o wykonywanie kontaktów wynikające ze sprawozdania statystycznego MS-S16/18 za rok 2016.

z wyrazami szacunku
PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Marcin Warchol

Dział 1.1.1. Ewidencja spraw rodzinnych ogółem (c.d.)

RODZAJE SPRAW wg repertoriów lub wykazów	Symbol	Lp.	Pozostało z ubiegłego roku	WPŁYNEŁO razem	ZAŁATWIONO z tego												Odroczono		Pozostało na okres na- stępny	
					razem	orzeczone		oddalono	zwrócono	odrzuco- no	umorzono			w wyniku przesłanek merytorycz- nych	Inne za- łatwienia	ogółem	w tym publikację orzeczenia			
						uwzględ- niono w całości lub części	liczba spraw				liczba małolet- nich, których sprawa dotyczy	ogółem	w tym w wyniku							
													zawarcia ugody przed sędem					cofniecie pozwu/ wniosku/ skargi		mediacji
0			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
O ustanowienie kuratelii dla osoby nieobecnej	209n	41	2.227	20.488	20.888	18.438	123	150	594	311	33	1.024	4	829	2	19	469	731	49	1.827
O ustanowienie kuratelii dla osoby niepełno- spawanej	209u	42	412	2.867	2.884	1.786	3	3	182	65	6	588		198		76	181	372	31	395
O zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego	253	43	1.173	5.456	5.466	4.197	10	10	256	196	14	475	1	318		9	319	1.910	401	1.163
Złożenie do depozytu sądowego	216	44	21	99	101	24	1	1	25	20	9	7		6			16	10	2	19
Inne bez symbolu i o symbolu wyżej niewy- mienionym	-	45	2.369	22.714	22.676	17.688	33	33	762	506	82	1.897	10	720	2	203	1.538	2.291	288	2.407
Razem – Nsm (wiersze 47 do 52, 55 do 65, 73 do 79)	-	46	66.028	225.218	226.670	149.657	147.672	209.532	6.210	11.834	945	23.749	7.742	9.105	788	8.212	26.063	94.354	7.445	64.576
Przysposobienie	201	47	1.174	3.304	3.291	2.835	b) c)2.816	d)3.265	53	108	4	170		147	1	3	118	1.603	73	1.187
Pozbawienie, zawieszenie, ograniczenie władzy rodzicielskiej	202	48	16.998	38.203	g)39.954	23.732	e)23.57 g	e)35.522	1.268	1.791	239	3.043	255	1.236	74	3.690	6.191	27.369	1.721	15.247
Zezwolenie kobietom na zawarcie małżeń- stwa ze względu na brak wieku	203	49	63	385	387	269	232	236	28	25	4	42		32			19	77	12	61
Zmianę wyroku rozwodowego w przedmio- cie władzy rodzicielskiej i sposobu jej wykonania (art. 106 kr i op.)	206	50	2.338	4.860	4.767	2.527	2.493	3.422	304	399	43	683	203	344	42	100	711	4.777	412	2.431
Przywrócenie władzy rodzicielskiej	207	51	1.403	5.030	5.054	2.924	2.892	4.604	440	672	28	268	10	187		75	647	1.761	130	1.379
Opieka nad osobą ma- łoletnią	-	52	1.252	9.613	9.669	7.837	7.742	10.241	95	110	20	487	4	154		70	1.050	904	44	1.196
o ustanowienie opieki	208	53	1.049	8.494	8.551	6.972	6.889	9.110	77	85	18	422	4	123		46	931	691	32	992
o zmianę opiekuna	208 z	54	203	1.119	1.118	865	853	1.131	18	25	2	65		31		24	119	213	12	204
Ustanowienie kuratora dla małoletniego	209	55	1.446	19.219	19.036	17.628	17.187	21.732	148	117	15	325	3	206	1	46	757	596	51	1.629
Wydanie dziecka	226	56	242	748	730	160	158	190	74	106	7	232		165		4	147	437	45	260
Sprawy z ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634, z późn. zm.)	235	57	26	300	315	205	179	186	4	1		62		18		6	37	7	2	11
Zezwolenie na dokonanie czynności prze- kraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka (art. 101 § 3 k.r. i op.)	242	58	10.366	64.094	63.215	56.858	56.173	80.506	721	1.498	180	1.291	27	979	3	20	2.647	8.946	1.287	11.245
Rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka w razie braku porozumienia między rodzicami (art. 97 § 2 k.r. i op.) (z wyłącze- niem s. 246, 247, 248)	243	59	981	2.655	2.747	1.066	1.062	1.265	219	264	26	718	121	458	15	14	440	1.673	172	889
Sprawy o pobranie tkanek do przeszczepu od małoletniego (ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i prze- szczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411)	244	60		33	33	28	26	38	1		1	2		1			1	6	2	
Umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej	245	61	1.294	4.131	4.301	f)1.850	1.825	2.401	172	266	10	384	4	283		48	1.571	1.808	111	1.124
Ustalenie miejsca pobytu małoletniego	246	62	2.524	5.404	5.418	1.718	1.695	2.114	160	625	47	1.546	528	652	49	36	1.286	3.491	252	2.510
Ustalenie kontaktów z małoletnim	247	63	7.603	15.676	16.014	2.266	2.236	2.846	614	2.509	115	7.739	4.760	1.832	433	59	2.712	10.935	766	7.265
O zmianę kontaktów z małoletnim	247z	64	2.942	5.141	5.162	1.170	1.154	1.440	273	481	51	2.374	1.617	471	130	11	802	5.996	552	2.921
O wykonanie kontaktów z małoletnim		65	1.486	4.058	h)3.433	286	272	337	425	1.184	38	1.036	21	556	2	28	436	2.982	445	2.111

Dział 1.1.1.g W tym

Wyszczególnienie		Liczy
0		1
Liczba ojców, którzy złożyli wniosek o powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej	01	1.005
w tym liczba ojców, których wniosek sąd uwzględnił	02	404
Liczba matek, które złożyły wniosek o powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej	03	3.035
w tym liczba matek, których wniosek sąd uwzględnił	04	1.731
Liczba spraw, w których rodzice przedstawili porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem	05	132
w tym liczba spraw, w których sąd uwzględnił porozumienie	06	122

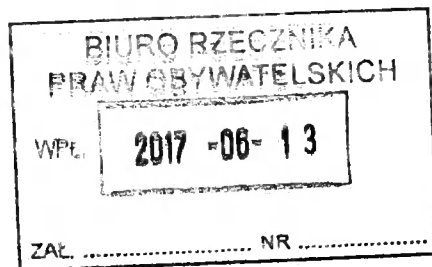
Dział 1.1.1.h. Rodzaje orzeczeń w sprawach dotyczących wykonywania kontaktów z dzieckiem (art. 598¹⁵ i nast. K.p.c.)

Wyszczególnienie	Liczba	
	rodziców	orzeczeń
	1	2
0		
Razem (w. 02, 05, 08,11)	01	929
Orzeczenie, w którym zagrożono osobie, pod której pieczę dziecko pozostaje, niewykonującej (albo niewłaściwie wykonującej) obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem (art. 598 ¹⁵ § 1 k.p.c.) nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem	02	623
Liczba ojców, którym zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem w sytuacjach wskazanych w w. 02	03	80
Liczba matek, którym zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem w sytuacjach wskazanych w w. 02	04	487
Orzeczenie, w którym zagrożono osobie uprawnionej do kontaktu z dzieckiem albo osobie, której tego kontaktu zakazano, naruszających obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem (art. 598 ¹⁵ § 2 k.p.c.) nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje	05	90
Liczba ojców, którym zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje w sytuacjach wskazanych w w. 05	06	53
Liczba matek, którym zagrożono nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje w sytuacjach wskazanych w w. 05	07	35
Orzeczenie, którym nakazano osobom wymienionym w w. 02 lub 05 zapłatę oznaczonej sumy pieniężnej	08	186
Liczba ojców, w sytuacjach wymienionych w w. 02 lub 05, którym nakazano zapłatę oznaczonej sumy pieniężnej	09	43
Liczba matek, w sytuacjach wymienionych w w. 02 lub 05, którym nakazano zapłatę oznaczonej sumy pieniężnej	10	139
Orzeczenie, którym przyznano zwrot wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktów, jeżeli do kontaktu nie doszło wskutek niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, obowiązków wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem (art. 598 ¹⁷ § 1 k.p.c.) oraz naruszenia przez uprawnionego do kontaktu z dzieckiem obowiązków dotyczących kontaktu, wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem (art. 598 ¹⁷ § 2 k.p.c.)	11	30
Liczba ojców, którym przyznano zwrot wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktów, w sytuacjach wymienionych w w. 11	12	24
Liczba matek, którym przyznano zwrot wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktów, w sytuacjach wymienionych w w. 11	13	5

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
DEPARTAMENT LEGISLACYJNY
00-950 Warszawa, Al. Ujazdowskie 11
centrala tel. 22 52 12 888

DL-I-053-2/M/5

M0602-00038

Pan
Grzegorz Bodner
Rzecznik Praw
Obywatelskich
Al. Solidarności 47
00-090 Warszawa